

Motion till riksdagen

1989/90:A24

av Anders Högmark m.fl. (m)

med anledning av prop. 1989/90:90 om forskning

---

1. Inledning

Inom arbetsmarknadsdepartementets ansvarsområde ligger bl.a. arbetsmiljöforskning och forskning kring s.k. arbetslivsfrågor. Inom dessa områden finns det omfattande forskningsmöjligheter. Villkoren och förutsättningarna för forskning inom dessa områden är dock speciella. En mycket stor del av forskningsanslagen kanaliseras genom särskilda organ såsom delegationen för arbetsmarknadspolitisk forskning (EFA), arbetsmiljöfonden, arbetsmiljöinstitutet och arbetslivscentrum. Det betyder också att det finns ett särskilt politiskt och fackligt inflytande över fördelningen av forskningsresurser.

Regeringen, myndigheter och arbetsmarknadens parter har givetvis intresse av att undersöka förhållanden och företeelser som kan vara relevanta i olika beslutssituationer. Samtidigt innebär de många specialorganen inom detta forskningsområde att det delvis uppstått en egen forskningskultur – en forskningskultur som i en del avseenden kan skilja sig från förhållandena inom t.ex. universiteten.

Det finns anledning att förutsättningslöst pröva de institutionella formerna för forskningen inom dessa områden.

2. Delegationen för arbetsmarknadspolitisk forskning

Regeringen har föreslagit en mer renodlad roll för delegationen för arbetsmarknadspolitisk forskning (EFA). Delegationen skall omvandlas till en expertgrupp för utvärdering av arbetsmarknadspolitiken. Kunskaperna om hur olika arbetsmarknadspolitiska åtgärder påverkar arbetsmarknadens funktion är dåliga. Särskilt med hänsyn till de stora resurser som staten använder till arbetsmarknadspolitiska insatser av olika slag är det viktigt att arbetsmarknadspolitiken utvärderas.

Regeringens förslag innebär även att 2 milj.kr. tillförs humanistiskt-samhällsvetenskapliga forskningsrådet (HSFR) för ett särskilt arbetsmarknadspolitiskt forskningsprogram. Det är positivt och innebär bättre förutsättningar för att resurstilldelningen till arbetsmarknadspolitisk forskning skall göras utifrån samma kriterier som gäller för annan samhällsvetenskaplig forskning.

3. Arbetsmiljöfonden

Arbetsmiljöfonden är en i vissa avseenden märklig institution framför allt genom att den finansierar dels verksamhet inom fackliga organisationer och arbetsgivarorganisationer, dels en del forskning och utvecklingsarbete inom arbetsmiljöområdet. Under föregående budgetår lämnade fonden anslag till forskning som uppgick till ca 200 milj.kr. Därmed utgör arbetsmiljöfonden ett viktigt inslag i forskningsfinansieringen.

Förutom olika forskningsprojekt finansierar fonden även 15 forskartjänster vid universitet och högskolor.

Vi har i annat sammanhang, motion 1989/90:A243, föreslagit förändringar av arbetsmiljöfondens verksamhet. I detta sammanhang vill vi understryka att även med hänsyn till arbetsmiljöfondens forskningsfinansierande verksamhet finns det anledning att utreda fondens funktion och arbetsformer.

Med hänsyn till de stora insatser som görs för att förbättra arbetsmiljön är det viktigt att arbetsmiljöforskningen i Sverige kan nyttjas så att myndigheter och företag kan få bättre beslutsunderlag.

4. Arbetslivscentrum

Arbetslivscentrum, som nu funnits i drygt 14 år, har till uppgift att på tvärvetenskaplig basis bedriva forsknings- och utvecklingsarbete om arbetslivsfrågor samt om förhållandena mellan arbetsmarknadens parter.

Arbetslivscentrum styrs gemensamt av staten, genom representanter från departementet, och arbetsmarknadens parter.

I dag finns ungefär 45 forskare anställda vid arbetslivscentrum. Arbetslivscentrum har under sin verksamhetstid ofta kritiserats, bl.a. för att kvaliteten på de olika rapporterna har varit mycket ojämn.

Sammansättningen av arbetslivscentrums styrelse kan medverka till att forskningen kring arbetsmarknadsfrågor inte blir så obunden som den forskning som finansieras genom universiteten eller forskningsråden.

Arbetslivscentrums framtida verksamhet bör noga övervägas. Regeringen har tillsatt en särskild utredare av arbetslivsforskningen. Denne skall särskilt granska arbetslivscentrum. Han skall lämna förslag om alternativa organisationsformer med inriktning på effektivitet och hög forskningskvalitet.

Det är positivt att regeringen nu tycks inse behovet av att förändra arbetslivscentrum. Vi anser att utredaren särskilt bör pröva möjligheterna att arbetslivscentrum anknyts till universitetet i Stockholm. De fasta tjänsterna vid arbetslivscentrum kan knytas till de samhällsvetenskapliga och beteendevetenskapliga institutionerna vid universitetet och bli en del av den reguljära forskningsvärlden. De medel som för närvarande tilldelas arbetslivscentrum bör överföras till HSFR. Dessa medel bör nyttjas för arbetslivsforskning vid universitet och högskolor.

5. Arbetsmiljöinstitutet

Arbetsmiljöinstitutet var tidigare arbetarskyddsstyrelsens forskningsavdelning. Institutets verksamhet finansieras huvudsakligen dels genom anslag över budgeten, dels genom anslag från arbetsmiljöfonden. Förutom arbets-

miljöforskning har institutet också ansvar för företagshälsovårdsutbildningen. Institutet har handledningsansvar för ett sextiotial doktorander.

Mot. 1989/90
A24

Institutet har forskare inom medicin, fysiologi, kemi, teknik, toxikologi och psykologi.

Även arbetsmiljöinstitutets framtida status bör prövas. Även vad gäller arbetsmiljöinstitutet bör man överväga en anknytning till universitet och högskolor. En särskild lösning måste i så fall skapas, eftersom flera högskolor i Stockholm är ansvariga för olika delar av arbetsmiljöinstitutets forskningsområden. Redan i dag är forskare vid arbetsmiljöinstitutet knutna till respektive fakultetskollegier.

Det är viktigt att arbetsmiljöinstitutet även i fortsättningen upprätthåller goda kontakter med arbetarskyddsstyrelsen. Arbetsmiljöinstitutets uppgifter inom fort- och vidareutbildning av personal inom företagshälsovården bör kunna bedrivas i form av uppdragsutbildning.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utdelning av arbetsmiljöfondens forskningsfinansierande verksamhet,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om arbetslivscentrums framtida ställning,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om arbetsmiljöinstitutets framtida ställning.

Stockholm den 19 mars 1990

Anders G Högmark (m)

Mona Saint Cyr (m)

Ulf Melin (m)

Lars Ahlström (m)

Erik Holmkvist (m)

Charlotte Cederschiöld (m)

John Rignell (m)